

## Ziraat Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Başarısını Etkileyen Faktörler : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği

Hasan Burak AĞIR<sup>1</sup>, Cuma AKBAY<sup>1</sup>, Halil İbrahim YILMAZ<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Kahramanmaraş

<sup>2</sup> Adnan Menderes Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Aydın

Geliş (Received): 05.08.2015

Kabul (Accepted): 16.06.2016

**ÖZET:** Son yıllarda öğrencilerin akademik başarılarını araştırmaya yönelik çalışmalar yapılması önem kazanmıştır. Bu çalışma, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinin öğrenim başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın ana materyalini, 2013-2014 eğitim öğretim yılında toplam 306 Ziraat Fakültesi öğrencisiyle yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin öğrenim başarısını etkileyen faktörler lojistik regresyon analizi kullanılarak ortaya konulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin başarı performanslarını etkileyen faktörler cinsiyet, mezun olunan lise türü, daha önce bitirilen lisans veya yüksekokul eğitim programı ve annenin çalışma durumu olarak belirlenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Öğrenci öğrenim başarısı, Ziraat Fakültesi, Kahramanmaraş

### Determination of Factors Affecting Students Learning Achievement: An Example of Kahramanmaraş Sutcu Imam University

**ABSTRACT:** In recent years researches about the academic achievement of students has become important. In this study, factors influencing student's academic achievement at Kahramanmaraş Sutcu Imam University Faculty of Agriculture were determined. The main material of this research was obtained from the interviews conducted with a sample of 306 students of Faculty of Agriculture in 2013-2014 academic year. In this study factors affecting the learning achievement of students were determined by using logistic regression. According to the results of this study, factors affecting students learning success are gender, types of high school, graduated programme that finished previously and the education level of student's mother.

**Keywords:** Student achievement, Faculty of Agriculture, Kahramanmaraş

### GİRİŞ

Üniversite öğrencilerinin, yaşamlarının temel işlevlerini sürdürürken aynı zamanda iyi bir meslek sahibi olmak ve üniversite öğrenimini başarılı bir şekilde tamamlamak için akademik anlamda başarılı olmaları gerekmektedir. Öğrenciler, üniversite yaşamı boyunca ailelerinden ayrılarak öğrenime başladıkları üniversitede sosyal çevreye alışma, ders seçme ve derslere devam etme, sınavlara çalışma, sınavları geçme, verilen ödevleri hazırlama gibi birçok sorumluluklarla mücadele etmek zorundadır. Bununla birlikte, öğrencilerin tüm bu sorumluluklarını yerine getirerek üniversite yaşamını başarıyla bitirmesi yakın çevreleri tarafından da istenmektedir.

Başarı kavramı istenilen bir sonuca ulaşma yönünde bir ilerleme, eğitimde başarı ise, okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenler tarafından onaylanan notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisiyle belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan "Akademik Başarı" olarak tanımlanmaktadır (Carter ve Good, 1973).

Öğrencilerin başarı performanslarını etkileyen içsel ve dışsal faktörler; öğrenciye bağlı faktörler (öğrencilerin demografik, sosyoekonomik, kişisel, psikolojik ve sağlık değişkenlerini içeren bilişsel ve iletişimsel tutum ve davranış değişkenleri); öğretim üyesine bağlı faktörler (dersin sunuş şekli, bilgi

aktarabilme, motivasyon sağlayabilme, dersin faydalı olduğuna inandırma ve dersi sevdirmeye yeteneğini içeren öğrencilerle iletişim ve onların bilgi ve becerilerini etkin bir şekilde ölçebilme kabiliyeti ve uygulama değişkenleri) ve çevresel değişkenlere dayalı faktörler (dersliklerin ergonomik özellikleri ve donanımı, gözetmelerin tutum ve davranışları ve sınav sistemi ve uygulamaların etkilerini içeren değişkenler) olarak üç ana grupta incelendiği ifade edilmektedir (Topçu ve Uzundumlu, 2012).

Literatürde öğrencilerin başarı performanslarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi üzerine yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. McCaslin ve Hickey (2001); Winne (2001); Zimmerman (1990, 1994, 2001) yaptıkları çalışmalarda, öğrencinin başarısını etkileyen faktörleri; kendi kendini etkin bir biçimde yönlendirmesi için planlama, izleme yeteneği ve öğrenme stratejileri olarak belirlemişlerdir. Bununla birlikte öğrencilerin akademik başarıları ile başarı/başarısızlığı etkileyen çevresel, öğrenci ve öğretim üyesine dayalı çeşitli faktör değişken/değişkenleri arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar yapılmıştır (Özen, 2011; Koç ve ark., 2008; Batumlu ve Erden, 2007; Dam 2009). Memduhoğlu ve Tanhan (2013) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen kurumsal

faktörleri belirleme ölçeğini geliştirmeyi amaçlamışlardır.

Keser ve Sarıbay (2007) çalışmalarında özel ve devlet üniversitelerindeki öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla öğrencilerin başarılarını etkileyen birçok kriteri analiz etmişlerdir. İkikat Tümer ve ark. (2011) yaptıkları çalışmada, Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin fakülte tercihlerini etkileyen faktörleri Bulanık Eşli Karşılaştırma yöntemiyle değerlendirmişlerdir. Seven ve Engin (2008) çalışmalarında öğrenme kavramı, öğrenmeyi etkileyen faktörler ile ilgili teorik bilgilere değinmişler ve öğrencilere bir anket çalışması uygulayarak öğrenmeyi etkileyen faktörleri belirlemişlerdir. Akbıyık ve Seferoğlu (2002) çalışmalarında yüksek eleştirel düşünme eğilimlerine sahip öğrencilerle düşük eleştirel düşünme eğilimlerine sahip öğrenciler arasındaki akademik başarı farkını ortaya koymuşlardır.

Yaşar ve Balkış (2003) yaptıkları çalışmada 2003-2004 eğitim öğretim yılında yaz okuluna kayıt yaptıran öğrencilerin başarısızlıklarını incelemişlerdir. Patır ve Yıldız (2008) çalışmada Türkiye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin sayısal derslerdeki başarısızlık nedenlerini araştırmışlardır. Hacettepe Üniversitesi tarafından 2012-2013 öğretim yılında gerçekleştirilen projede, öğrencilerin akademik başarısını etkileyen demografik özellikler ile bireysel özellikleri, aile, arkadaşlar, ders sorumluları, ders çalışma alışkanlıkları, öğrenme ortamı, akademik danışmanlık hizmetleri açısından incelenmiştir.

Türkiye’de öğrencilerin başarı performansını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ile ilgili birçok çalışma genellikle ilköğretim, orta öğretim ve lise düzeyini kapsamakta olup üniversite düzeyinde yapılan araştırmalar son dönemlerde önem kazanarak artmaya başlamıştır.

Bu çalışmada Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinin öğrenim başarısını etkileyen faktörler çeşitli istatistiksel göstergeler ile değerlendirilmesi ve belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Öğrencilerin akademik başarıları üniversitelerin öngördüğü hedefleri gerçekleştirmesi açısından önemlidir. Bu çalışma, üniversite karar vericilerinin öğrencilerin sorunlarını belirlemede ve çözüm yolu bulmada yapacakları çalışmalara yol göstermesi ve ileride yapılacak olan diğer araştırmalara kaynak göstermesi bakımından önemlidir.

### MATERYAL ve YÖNTEM

Bu çalışmanın ana materyalini Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencileri ile yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnek hacmi tam sayım yöntemi ile belirlenmiş olup dönem içerisinde çeşitli nedenlerden dolayı tüm öğrencilere ulaşamadığı için 306 öğrenci ile anket yapılmıştır. Araştırma popülasyonu Ziraat Fakültesi bölümleri üçüncü ve dördüncü sınıf

öğrencilerinden oluşmaktadır. Üçüncü sınıf öğrenciler için altıncı dönemi ve dördüncü sınıf öğrencilerin sekizinci dönemi bitirenler ile anket çalışması yapılmıştır. Sekizinci dönemde okulu bitiremeyip dönem uzatan öğrenciler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılını kapsamaktadır. Araştırmada ikincil veri kaynakları olarak yapılan diğer araştırma ve raporlardan yararlanılmıştır.

Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t-testi ve lojistik regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeye kullanılan istatistikî yöntemlerinden birisi regresyon analizidir. Ancak her zaman bağımlı değişken ölçülebilir nitelikte olmayabilir. Bu şekilde bağımlı değişkenin nitel olması durumunda “Sınırlı Bağımlı Değişken Regresyon Modelleri” kullanılmaktadır. İki uçlu bağımlı değişken bir olayın olma ya da olmama durumunu ifade etmektedir. Olayın olma durumunda bağımlı değişken “1”, olmama durumunda ise “0” değerini almakta olup bu modelleri tahmin etmek için Doğrusal Olasılık Modeli, Logit Modeli ve Probit Modeli kullanılmaktadır (Gujarati, 2004). Lojistik ya da lojit modeller bir ya da daha fazla kesikli veya sürekli tipte bağımsız değişkenler ile tek bir ikil cevap değişkeninin varyasyonunu incelemek amacıyla kullanılmaktadır (Şahin, 1999). Lojit Modeli aşağıdaki gibi yazılmaktadır (Gujarati, 2004).

$$L_i = \ln \left( \frac{P_i}{1 - P_i} \right) = Z_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \dots + \beta_n X_n \quad i=1, \dots, n$$

Burada  $L_i$ : bağımlı değişken olup başarısız öğrenciler (not ortalaması 0 ile 1.99 arasında olanlar) için 0, başarılı öğrenciler (not ortalaması 2.00 ve üzeri olan) için 1 olarak kodlanmıştır. P: istenilen olayın olma olasılığı, 1-P: istenmeyen olayın olma olasılığı,  $\beta_0$ : denkleme ait sabit katsayı,  $\beta_i$ : bağımsız değişkene ait regresyon katsayısı,  $X_i$ : bağımsız değişkene ait değer, n:değişken sayısını göstermekte olup P değeri [0,1], Z değeri ise  $[-\infty, +\infty]$  aralığında değişmektedir. Bununla birlikte P ile 1-P olasılıklarının birbirine oranına Odds Oranı denilmektedir. P olayının gerçekleşmesi için Odds oranının 1 ya da 1’den büyük ve Wald İstatistiğinin istatistiksel olarak anlamlı çıkması gerekmektedir (Hosmer ve Lemeshow, 2000; Köksal, 2009). Bu yöntem bağımlı değişkenin iki veya daha fazla sınıflı kesikli değişken olması durumunda normallik varsayımının bozulması nedeni ile doğrusal regresyon modeline alternatif olması, kolay yorumlanabilmesi ve matematiksel olarak çok esnek olması yöntemin kullanımını yaygınlaştırmıştır (Cankurt, 2008, Köksal, 2009). Bununla birlikte öğrencilerin çeşitli konular hakkında yapılan önermelere tepkilerini ölçmek amacıyla Likert tipi sorular kullanılmıştır.

### BULGULAR ve TARTIŞMA Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri Çizelge 1’de verilmiştir. Çizelge 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması erkeklerde 22.45 ve kızlarda 24.40 yıl olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %52.00’si kız ve %94,1’inin bekâr olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %44.8’i Ziraat Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisi iken %55.2’si dördüncü sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %70.6’sı normal lise, %29.4’ünün diğer liseler (Anadolu Lisesi, vb.) grubundan mezun olduğu saptanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin %13.4’ü eşit ağırlık ve %86.6’sı sayısal bölümden aldıkları puan ile fakülte öğrencisi olmaya hak kazanmışlardır (Çizelge 1). Araştırmaya katılan öğrencilerin %72.9’unun şehir dışından geldiği ve %27.1’inin ise Kahramanmaraş’ta ikamet ettiği belirlenmiştir.

Öğrencilerin %57.8’i tercih ettikleri bölüm hakkında bilgi sahibi olduklarını, %42.2’sinin ise tercih edilen bölüm hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Görüldüğü üzere öğrencilerin yaklaşık yarısı seçtikleri bölüm hakkında hiçbir araştırma yapmadan ve bilgi

edinmeden bölümlere başvurmuşlardır. Ankete katılan öğrencilerin %33.7’si tavsiye üzerine, %22.5’i iş imkanlarına göre, %22.5’i bölüme ilgisinden dolayı ve %20.9’u ise diğer faktörlerden ötürü (aile durumu, gelir durumu vb.) bölümlerini tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin eğitim almak istedikleri üniversite ve bölüm seçiminde ortalama 8.92’inci tercihlerine yerleştikleri saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%71.5) ev akraba yanı veya aile yanında kaldıkları ve aylık ortalama gelirlerinin 615.01 TL, aylık ortalama harcamalarının ise 559.73 TL olduğu belirlenmiştir (Çizelge 1).

### Ankete Katılan Öğrencilerin Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi

Bu bölümde öğrencilerin başarılı olma ve başarılı olmama durumlarını etkileyen faktörler çeşitli analiz yöntemleri kullanılarak ortaya konulmuştur. Üniversite mezun olma notu dikkate alınarak 0 ile 1.99 not ortalaması olan öğrenciler “başarısız”, 2.00 ve üzeri not ortalamasına sahip öğrenciler ise “başarılı” olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 1. Öğrencilerin Bazı Özellikleri

Demografik Özellikler		Ortalama	
<b>Yaş</b>			
Erkek		22.45	
Kız		24.40	
<b>Cinsiyet</b>		<b>N</b>	<b>Oran(%)</b>
Kız		159	52,0
Erkek		147	48,0
<b>Medeni Durum</b>			
Bekar		288	94.1
Evli		18	5.9
<b>Sınıf</b>			
3. Sınıf		137	44.8
4. Sınıf		169	55.2
<b>Mezun Olunan Lise</b>			
Normal Lise		216	70.6
Diğer		90	29.4
<b>Lisede Mezun Olduğu Alan</b>			
Eşit Ağırlık		41	13.4
Sayısal		265	86.6
<b>İkamet Durumu</b>			
Şehir dışı		223	72.9
Kahramanmaraş		83	27.1
<b>Tercih Edilen Bölüm Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu</b>			
Evet		177	57.8
Hayır		129	42.2
<b>Barınma</b>			
Devlet Yurdu		47	15.4
Özel Yurt		40	13.1
Diğer (ev, akraba yanı vb.)		218	71.5
<b>Öğrenci Aylık Gelir ve Harcaması (TL)</b>		<b>Ortalama</b>	
Aylık Gelir (TL)		615.0	
Aylık Harcama (TL)		559.7	

Çizelge 2’de öğrencilerin cinsiyet, mezun olunan lise türü ve ikamet durumları itibariyle not ortalamaları karşılaştırılmıştır. Çizelgede görüldüğü üzere erkek ve kız öğrencilerin not ortalamaları sırasıyla 2.32 ve 2.35 olarak hesaplanmıştır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları, t-testi sonucuna göre erkek ve kız öğrencilerin not ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ( $p=0.680$ ). Ankete katılan öğrencilerin mezun olduğu lise türü bakımından üniversite not ortalamaları karşılaştırıldığında uygulanan t testi sonucuna göre mezun olunan lise ile not ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ( $p=0.048$ ). Anadolu Lisesi ve diğer lisesi grubundan mezun olan öğrencilerin bölüm not ortalaması düz liseden mezun olan öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Kahramanmaraş’ta ikamet eden öğrencilerin not ortalamalarının şehir dışından gelen öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan t testi sonuçlarına göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ( $p=0.021$ ). Şehir dışından gelen öğrencilerin hafta sonlarını aileleriyle geçirmek üzere sık sık memleketlerine gitmeleri bunun en önemli nedenleri arasında gösterilmektedir.

Öğrencilerin başarı durumlarını etkileyen faktörleri belirlemek için lojistik regresyon modeli kullanılmıştır.

Çizelge 3’te modelde kullanılan bağımsız değişkenler ve özellikleri görülmektedir.

Ziraat Fakültesi öğrencilerinin öğrenim başarıları üzerinde etkili olan değişkenlerin sınıandığı modelin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla Hosmer&Lemeshow testinden yararlanılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre p değerinin 0.05’ten büyük bir değer almasından dolayı Lojistik Regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı ve geçerlidir. Modele dahil edilen değişkenler öğrencilerin öğrenim başarıları durumunun %82.3’ünü doğru sınıflamıştır. Modele koşulan yedi değişkenden dört tanesi istatistiksel anlamda önemli bulunmuştur. Öğrenci öğrenim başarılarında etkili ve istatistiksel olarak anlamlı bulunan değişkenler cinsiyet (CINSİYET), mezun olunan lise türü (LİSE\_TÜR), daha önce bitirilen lisans veya yüksekokul programı (LİSANS) ve annenin çalışma durumu (ANNE\_İŞ) olarak belirlenmiştir (Çizelge 4).

Çizelge 4’te görüldüğü üzere kız öğrencilerin başarılı olma olasılığı erkek öğrencilere göre (1/0.553) 1,80 kat daha fazladır ( $p=0.071$ ). Mezun olunan lise türünün öğrencilerin öğrenim başarılarında etkili bir faktör olduğu görülmektedir ( $p=0.037$ ). Buna göre Anadolu lisesinden mezun olan öğrencilerin başarılı olma olasılığı diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilere kıyasla 2.27 kat fazladır.

Çizelge 2. Öğrencilerin Cinsiyet, Mezun Olunan Lise Türü ve İkamet Durumları İtibariyle Not Ortalamalarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	Kişi Sayısı	Not Ortalaması	Önemlilik Düzeyi
Erkek	159	2.32	0.680
Kız	147	2.35	
<b>Mezun Olunan Lise</b>			0.048
Normal Lise	57	2.21	
Diğer (Anadolu Lisesi v.b)	17	2.48	
<b>İkamet Durumu</b>			0.021
Şehir dışından gelen	223	2.29	
K. Maraş’ta ikamet eden	83	2.43	

Çizelge 3. Lojistik Regresyon Modelinde Kullanılan Değişkenler ve Özellikleri

Değişkenler	Değerler	Ortalama	S. Sapma
<b>Bağımlı Değişken</b>			
Başarı durumu	0= başarısız, 1= başarılı	0.82	0.37
<b>Bağımsız Değişkenler</b>			
Cinsiyet (CINSİYET)	0= kız, 1= erkek	0.48	0.50
Mezun Olunan Lise Türü (LİSE_TÜR)	0= diğer (normal lise vb.) 1= Anadolu Lisesi	0.29	0.45
Daha önce bitirilen lisans veya yüksekokul programı (LİSANS)	0= hayır, 1=evet	0.15	0.35
İkamet Durumu (İKAMET)	0= şehir dışı, 1= Kahramanmaraş	0.27	0.44
Öğrencinin dersleri düzenli takip etme durumu (DEVAM)	0= hayır, 1= evet	0.85	0.36
Öğrencinin barınma durumu (BARINMA)	0= diğer (özel yurt, aile yanı, akraba yanı) 1=devlet yurdu	0.15	0.36
Annenin çalışma durumu (ANNE_İŞ)	0= çalışmıyor, 1= çalışıyor	0.09	0.23

Çizelge 4. Öğrencilerin Başarı Durumları İçin Uygulanan Logistik Regresyon Modeli

Değişkenler	Katsayı	S. Hata	Wald	P değeri	Odds Oranı
Sabit Terim	1.399	0.487	8.252	0.004	4.051
CINSİYET	-0.593	0.328	3.260	0.071*	0.553
LİSE_TÜR	0.820	0.394	4.343	0.037**	2.272
LİSANS	1.399	0.632	4.893	0.027**	4.051
İKAMET	0.144	0.374	0.148	0.701	1.155
DEVAM	0.134	0.445	0.090	0.764	1.143
BARINMA	0.573	0.529	1.173	0.279	1.773
ANNE_İŞ	-0.923	0.488	3.581	0.058*	0.397

-2 Loglikelihood : 263.308  
Nagelkerke R<sup>2</sup> : 0.10  
X<sup>2</sup> : 18.399 (p=0.01)

\*p<0.10, \*\*p<0.05, \*\*\*p<0.01

Herhangi bir lisans veya yüksekokul eğitim programından mezun olan öğrencilerin başarılı olma olasılığı mezun olmayanlara göre 4.05 kat daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin herhangi bir eğitim programı bitirmeleri sonucu farkındalıklarının artması ve ikinci bir programda başarılı olmak için daha fazla çalışmaları olarak yorumlanabilir. Bireylerin yaşam tercihlerinde ve eğitim hayatının şekillenmesinde anne ve babanın rolü çok fazladır. Elde edilen sonuçlara göre anne çalışma durumu (p=0.058) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Buna göre herhangi bir işte çalışmayan anneye sahip öğrencilerin çalışanlara göre öğrenim başarıları 2.51(1/0.397) kat daha fazladır. Burada annenin, bireyin doğumundan yetişkinliğe kadar geçen sürede babadan daha etkin bir rol oynamasından dolayı böyle bir sonuç elde edildiği söylenebilir. Çünkü annenin eğitim durumu arttıkça çalışma oranı artmakta, bu durum çocuklarıyla geçirdiği zamanın azalmasına neden olmaktadır. Bu durumun ise öğrencinin öğrenim başarısına olumsuz bir şekilde etki yaptığı söylenebilir.

Ancak bazı çalışmalarda ise bu durumun tersi sonuçlara ulaşılmıştır. Gürsakal (2012) yılında yaptığı çalışmada anne eğitim düzeyi lise ve üzeri olan öğrencilerin okuma başarı düzeyinin okul mezunu olmayanlara göre 2 kat daha yüksek olduğu ve öğrencilerin fen başarı düzeylerinde ise anne eğitimin arttıkça öğrenci başarı düzeyinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Keser ve Sarıbay (2007) yaptıkları çalışmada öğrencilerin başarı durumları ile babanın eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ancak annelerin çocukların eğitimleri üzerinde daha etkin olduklarını saptamışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı durumlarına etki eden faktörler üç başlık altında toplanmıştır. Bunlar öğrencinin kendisi, üniversitenin fiziki ve sosyal altyapısı ve öğretim üyeleri ile ilgili faktörler olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin bu önermelere karşı tepkileri likert tipi sorular ile ölçülmüştür (Çizelge 5).

Çizelge 5. Öğrencilerin Kendilerinden Kaynaklanan Faktörler Hakkındaki Düşünceleri

	Başarı Durumu		
	Başarısız ort.	Başarılı ort.	Gruplar Ort.
Sağlık problemlerim var	2.15	2.04	2.10
Ders çalışma ortamının yeterlidir	3.68	3.68	3.68
Kendine ait çalışma odam var	3.08	3.18	3.13
Düzenli ders çalışma alışkanlığım var	2.19	2.54	2.37
Tekrar tercih yapsaydı aynı bölümü seçerdim	2.96	3.01	2.99
Derslerin sunumlar şeklinde anlatılmasını istemiyorum	3.15	3.03	3.09
Kendime uygun arkadaş ortamım yok	2.21	2.01	2.11
Mezun olduğumda yeterli donanıma sahip olacağımı düşünüyorum	2.81	2.91	2.86
Kendimi başarılı buluyorum	2.96	3.22	3.09
Bölüm mezunlarının geleceğinin olduğunu düşünüyorum	3.26	3.48	3.37

1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2:Katılmıyorum, 3:Kısmen Katılıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum

Çizelge 5'te öğrencilerin kendilerinden kaynaklanan faktörler hakkındaki düşünceleri verilmiştir. Bu faktörler öğrencilerin başarı olup olmama durumlarına göre iki grup altında değerlendirilmiştir. Burada I. grup öğrenciler başarısız, II. grup öğrenciler başarılı olarak belirlenmiştir. Gruplar ortalamaları dikkate alındığında öğrencilerin ders çalışma ortamlarının yeterli olması (3.68), bölüm mezunlarının geleceğinin olduğunu düşünüyorum (3.37), kendime ait çalışma odam var (3.13) önermelerine katıldıklarını saptanmıştır. Önermeler gruplar itibariyle değerlendirildiğinde ortalamalarda farklılıklar görülmektedir. II. gruptaki öğrencilerin birinci gruptakilere göre kendilerini daha başarılı buldukları belirlenmiştir.

Kendine güvenen öğrencilerin kendilerini daha başarılı bulmaları beklenen bir durumdur. Öğrenciler düzenli ders çalışma alışkanlığım var önermesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğrenciler mezun olduğumda yeterli donanımına sahip olacağımı düşünüyorum önermesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Uygulanan t testine göre "düzenli ders çalışma alışkanlığım var" önermesi itibariyle I. ve II. grup arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p=0.037).

Çizelge 6'da öğrencilerin üniversitenin fiziki ve sosyal olanakları hakkındaki düşünceleri verilmiştir. Çizelge incelendiğinde I. ve II. gruptaki öğrencilerin aşağıda verilen hiçbir önermeye olumlu yaklaşmadıkları görülmektedir. Her iki gruptaki öğrenciler için yerleşkenin sosyal olanaklar açısından yeterli olmadığı (1.73), üniversite tarafından gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetlerin yeterli olmadığı (1.81) tespit edilmiştir. Bu iki faktörün yetersiz olmasından dolayı öğrenciler tekrar tercih yapsaydım bu üniversiteyi tercih ederdim (2.41) önermesine katılmadıklarını

belirtmişlerdir. Bununla birlikte arazi çalışmaları için gerekli olan uygulama alanlarının yeterli olmadığı saptanmıştır. Uygulanan t-testi sonuçları değerlendirildiğinde "arazi çalışmaları için uygulama alanları yeterli" önermesi bakımından gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p=0.016). Kütüphanelerin birer bilgi kaynağı olması ve geçmişten günümüze her türlü bilgiyi barındırması nedeniyle eğitim ve öğretime katkısı çok fazladır. Bu nedenle kütüphanelerin gereksinimlere cevap verecek niteliklerde olması çok önemlidir. Çizelgede görüldüğü üzere öğrencilerin üniversite kütüphanesi ihtiyaçlara cevap veriyor (2.77) önermesine katılmadıkları saptanmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin üniversite fiziki ve sosyal olanakları hakkındaki düşüncelerinin olumsuz olduğu saptanmıştır. Topçu ve Uzundumlu (2012) yaptıkları çalışmada fakülte kütüphanesi, ders çalışma salonları ve sportif alanların yeterli olmaması ile dersliklerin kapasite olarak yanlış tasarlanmasının negatif bir motivasyonla akademik başarısızlığa neden olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Öğrencilerin öğretim üyeleri hakkındaki düşünceleri Çizelge 7'de verilmiştir. Çizelgede görüldüğü üzere öğrencilerin derslerin ilgi çekici hale getirilmemesi (3.22), öğretim üyelerinin niteliklerinin yeterli olması (3.22) önermelerine kısmen katıldıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin öğretim üyeleri öğrencilere karşı anlayışlı değil (2.82), öğretim üyeleri öğrencilerle yeterince ilgilenmiyor (2.77) ve öğretim üyeleri ders anlatımda başarılılar (2.96) önermelerine katılmadıkları saptanmıştır. İki kat Tümer ve ark. (2010) yaptıkları çalışmada öğrencilerin öğretim üyelerinden beklentileri içerisindeki en önemli faktörün bilimsel etkinlik olduğunu tespit etmişlerdir.

Çizelge 6. Öğrencilerin Üniversitenin Fiziki Ve Sosyal Olanakları Hakkındaki Düşünceleri

	Başarı Durumu		
	Başarısız ort.	Başarılı ort.	Gruplar Ort.
Üniversite Kütüphanesi ihtiyaçlarımıza cevap veriyor	2.91	2.63	2.77
Laboratuvarlar uygulama yapmak için yeterli	2.58	2.72	2.65
Ders araçlarımız yeterli	2.70	2.80	2.75
Spor tesis ve faaliyetleri yeterli	2.58	2.56	2.57
Arazi çalışmaları için uygulama alanları yeterli	2.17	2.65	2.41
Sosyal ve kültürel faaliyetler yeterli	1.87	1.74	1.81
Kampus sosyal olanaklar açısından yeterli	1.79	1.67	1.73
Tekrar tercih yapsaydım bu üniversiteyi seçerdim	2.30	2.52	2.41

1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2:Katılmıyorum, 3:Kısmen Katılıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum

Çizelge 7. Öğrencilerin Öğretim Üyeleri Hakkındaki Düşünceleri

	Başarı Durumu		
	Başarısız ort.	Başarılı ort.	Gruplar Ort.
Dersler ilgi çekici hale getirilmiyor	3.34	3.09	3.22
Öğretim üyeleri öğrencilere karşı anlayışlı değil	3.00	2.63	2.82
Öğretim üyeleri öğrencilerle yeterince ilgilenmiyor	2.92	2.61	2.77
Öğretim üyelerinin nitelikleri yeterlidir	3.13	3.30	3.22
Öğretim üyeleri ders anlatımında başarılılar	3.09	2.83	2.96

1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2:Katılmıyorum, 3:Kısmen Katılıyorum 4:Katılıyorum 5:Kesinlikle Katılıyorum

### SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinin başarı durumlarında etkili olan faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Toplam 306 Ziraat Fakültesi öğrencisi ile yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler değerlendirilmiş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Erkek ve kız öğrencilerin not ortalamaları sırasıyla 2.32 ve 2.34 olarak hesaplanmıştır. Not ortalaması itibariyle cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin not ortalaması itibariyle mezun oldukları lise türü grupları arasında anlamlı bir fark olduğu ve diğer lise grubundan mezun olanların not ortalamasının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler ikamet durumlarına göre karşılaştırılmış ve gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Kahramanmaraş'ta yaşayan öğrencilerin not ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin başarı durumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla uygulanan analiz sonucuna göre cinsiyet, mezun olunan lise türü, daha önce bitirilen lisans veya yüksekokul eğitim programı ve anne çalışma durumu değişkenlerinin başarıda etkili faktörler olduğu saptanmıştır. Öğrencilere yöneltilen açık uçlu sorulardan alınan cevaplar değerlendirildiğinde; öğrenciler ders çalışma ortamlarının yeterli olduğu ve gelecek kaygısı taşımadıkları saptanmıştır. Ancak öğrenciler yerleşke fiziki ve sosyal olanaklarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğrencilerin öğretim görevlileri ile ilgili önermelere ise kısmen katıldıkları belirlenmiştir.

Çalışma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; görüldüğü üzere öğrencilerin üniversite başarılarında mezun oldukları lise türü önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin lise eğitimi iyi bir şekilde almaları ve eğitim alacakları üniversiteye elde edilen bu bilgiler ile donanımlı olarak gelmeleri oldukça önemlidir. Bu nedenle üniversite öncesi ilk, orta ve lise eğitimine çok daha fazla önem verilmeli ve kendileri için en iyi eğitimi verecek okullara yönlendirilmelidir.

Üniversiteler bilgi ve bilim üreten, meydana gelen yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip eden, bu yenilik ve gelişmeleri kullanarak ve aktararak buldukları bölgeyi kalkındırmak için çalışmalar yürüten ve bölgeler arası kültür alışverişinin gerçekleşmesini sağlayan kurumlardır. Bu nedenle üniversitelerin fiziki ve sosyal olanaklarının da yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre mevcut yerleşkenin fiziki ve sosyal yapısının yetersiz olduğu görüşü hâkimdir. Bu nedenle yerleşke içerisinde dünya literatürünü takip eden iyi bir kütüphane, bilgi alışverişinin gerçekleştireceği konferans merkezleri, öğrenciler ve öğretim üyelerinin yoğun çalışma temposu içerisinde biraz olsun soluklanabileceği sosyal yaşam alanları ile yerleşkenin fiziki görüntüsünü ilgi çekici hale getirecek peyzaj düzenlemelerinin en kısa zamanda yapılması

gerekli görülmektedir. Böylelikle öğrenci ve öğretim üyelerinin motivasyonlarının daha da artacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma sadece Ziraat Fakültesi öğrencilerinden sınırlı anket soru değişkenleri ve verilerinden sağlanan bilgiler doğrultusunda sınırlı ölçekte değerlendirilmiştir. Çalışmanın diğer fakülte ve yüksekokulları, yalnız öğrencileri değil öğretim üyelerini de kapsayacak şekilde kapsamlı olarak yapılması daha genel ve objektif sonuçların elde edilmesine ve çözüm yolları aranmasına olanak sağlayacaktır.

### KAYNAKLAR

- Akbıyık, C., Seferoğlu, S. S., 2002. Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Akademik Başarı. ([http://www.researchgate.net/publication/242515830\\_ELETREL\\_DNME\\_ELMLER\\_ve\\_AKADEMK\\_B\\_AARI](http://www.researchgate.net/publication/242515830_ELETREL_DNME_ELMLER_ve_AKADEMK_B_AARI) : Erişim: 20.07.2014)
- Batumlu, D.Z., Erden, M., 2007. Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Öğrencilerinin Yabancı Dil Kaygıları ile İngilizce Başarıları Arasındaki İlişki. Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, 3 (1): 24-38.
- Busato, V.V., Prins, F.J., Elshout, J.J., Hamaker, C., 2000. Intellectualability, Learning Style, Personality, Achievement Motivation and Academic Success of Psychology Students in Higher Education. Personality and Individual Differences, 29: 1057-1068.
- Cankurt, M. 2008. Aydın Yöresinde Çiftçilerin Traktör Talebi, Kullanım Memnuniyeti ve Satın Alma Davranışlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enst. Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, 243s.
- Carter, V., Good, E., 1973. Dictionary of Education. 4. Baskı. New York: McGraw Hill Book Company.
- Dam, H., 2009. Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Bunun Öğrencinin Öğrenmeye Katılımı, Fakülte ve Arkadaş İlişkileriyle Bağlantısı. Dilbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 4(IX): 179-195.
- Gujarati, D.N., 2004. Basic Econometrics. Fourth edition, Mc Graw-Hill, USA.
- Gülcan, Y., Kuştepe, Y., Aldemir, C., 2002. Yüksek Öğretimde Öğrenci Doyumu: Kuramsal Bir Çerçeve ve Görgül Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 7(1): 99-114.
- Gürsaka, S., 2012. Pisa 2009 Öğrenci Başarı Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(1):441-452
- Yıldırım, İ., 2013. Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin başarısızlık nedenleri. Hacettepe Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi (PDRMER).([www.pdrmer.hacettepe.edu.tr/dosyalar/PDRMER\\_BAB-Proje-Metin.pdf](http://www.pdrmer.hacettepe.edu.tr/dosyalar/PDRMER_BAB-Proje-Metin.pdf))
- Hosmer D. W., Lemeshow S., 2000. Applied Logistic Regression, 2nd edition, John Wiley, NY., USA.

- İkikat Tümer, E., Miran, B., Birinci, A., 2011. Bulanık Eşli Karşılaştırma Yöntemi İle Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Fakülte Tercihlerini Belirleyen Hedeflerinin Analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı, 25: 199-136.
- İkikat Tümer, E., Miran, B., Birinci, A., 2010. Atatürk Üniversitesine Kayıtlı Öğrencilerin Öğretim Üyelerinden Beklentilerini Etkileyen Faktörlerin Analizi. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 41 (2): 129-135.
- Keser, İ., Sarıbay, E., 2007. İzmir'deki Özel ve Devlet Üniversitelerindeki Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18: 39-48.
- Köksal, Ö., 2009. Organik Zeytin Yetiştiriciliğinde Karar Verme Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim dalı, Doktora Tezi, 188s.
- McCaslin, M., Hickey, D., T., 2001. Self-regulated Learning and Academic Achievement: A Vygotskian View. In B. J. Zimmerman & D. H. Schunk (Eds.), *Self-regulated Learning and Academic Achievement: Theoretical Perspectives*. 227-252, Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Memduhoğlu, H. B., Tanhan, F., 2013. Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *YYU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1): 106-124
- Özen, Y., 2011. Sosyal Bilgiler Eğitimi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Bunların Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi (Erzincan Üniversitesi örneği). *Akademik Bakış Dergisi*, 24 (2):1-20.
- Palaz, S., Boz, İ., 2008. Üniversite Mezunu Yetişkinlerin Farklı Organizasyonlarda Gönüllü Hizmet Vermesi Etkileyen Faktörler, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(19) : 95-106
- Paswan, A.K., Young, J.A., 2002. Student Evaluation of Instructor: An Omological Investigation Using Structural Equation Modeling. *Journal of Marketing Education*, 24: 193-202.
- Patır, S., Yıldız, M.S., 2008. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencilerinin Sayısal Derslerdeki Başarısızlık Nedenleri ve Çözüm Önerileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 13(1):293-315
- Seven, M. A., Engin, A. O., 2008. Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2): 189-212
- Sezgin, A., 2010. Çiftçilerin Tarımsal Yayımların Finansmanına Katılma İsteklerini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Erzurum İli Örneği. *Tarım Bilimleri Dergisi*, 16: 116-122.
- Şahin, M., 1999. Lojistik Regresyon ve Biyolojik Alanlarda Kullanımı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü, Zootečni Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, 88 Sy.
- Topçu, Y., Uzundumlu, A., S., 2012. Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Başarısızlığına Etki Eden Faktörlerin Analizi. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Ek A: 51-58
- Yaşar, M., Balkıs, M., 2003. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Yaz Okuluna Kayıt Yaptıran Öğrencilerin Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15(1):130-165
- Zimmerman, B., J., 1990. Self-regulated Learning And Academic Achievement: An overview. *Educational Psychologist*, 25 (1): 3-17.
- Zimmerman, B., J., 1994. Dimensions of Academic self-regulation: A Conceptual Framework For Education. In D. H. Schunk & B. J. Zimmerman (Eds.), *Self-regulation of learning and performance: Issues and educational applications* (pp. 3-19), New Jersey: Erlbaum.
- Zimmerman, B., J., 2001. Theories of Self-regulated Learning and Academic Achievement: An Overview and Analysis. In B. J. Zimmerman & D. H. Schunk (Eds.), *Self-regulated learning and academic achievement: Theoretical perspectives* (pp. 1-38), New Jersey: Erlbaum.
- Winne, P. H., 2001. Self-regulated Learning Viewed From Models of Information Processing. In B. J. Zimmerman & D. H. Schunk (Eds.), *Self-regulated learning and academic achievement: Theoretical perspectives* (pp. 153-190). New Jersey: Erlbaum.